

Lugedæksler på Bonavista

Anna Møllers skydekappe
til mandskab

Nedgangsparti opbygges

Skalkejern

Tommelstok med tommer

Luger og nedgange

For at få adgang til skibets lastrum kan der være en eller flere **lasteluger** i et fragtskib. Lugerne bryder dækkets flade struktur og forringer den langskebs- og tværskibs styrke i dækket, hvorfor de kun er så store, som det er krævet for, at lasten kan komme ned i skibet. I bjælkelaget er lugen placeret imellem to kraftige dæksbjælker forbundet med langskebs kraveller (langsgående dæksbjælker). En kraftig karm boltes oven på dæksbjælker og kraveller og udgør lugens ramme. Løse dæksbjælker- **skærstokke**- kan herefter placeres på tværs over lugen og på disse hviler **lugedækslerne**, som er lugens tag. Lugen gøres vandtæt med en eller flere **lugepreseninger**, der er syet til lugerne. Disse var i gamle dage lavet af hampedug og herefter imprægneret med linolie og tjære, for at gøre dem helt tætte. Hvis lugepreseningerne ikke ligger fuldstændigt fastspændt til lugedækslerne, kan vind og sø slide dem i stykker og rive hul ned til lugedækslerne, hvorfor de er klemt fast til lugekarmens sider med skalkejern og skalkeremme. Skalkejernene er S-formede jernbeslag, der er fastboltet til lugekarmens sider og lugepreseningen skal nå over kanten af lugekarmen og helt ned til disse. Herefter lægges skalkeremmen, som er en kraftig planke, ned i skalkejernene og når trækiler herefter slås ind imellem skalkejernene og skalkeremmen, klemmes lugepresening hård fast til lugekarmen. Nu er lugen **skalket** - altså lukket.

En **nedgang** fører ned i skibet indre og for at vand og sø ikke skal skylle direkte ned i skibet, består nedgangen af et lille hus hævet over dækket, hvori døre og en skydekappe giver adgang til en trappe, som på et skib hedder - en lejder.

Skydekappen er en lem, der glider på to vanger og giver adgang oppefra til nedgangskappen.

Lukaf er et beboelsesrum på et skib og kommer af at aflukke. På store sejlskibe kaldes sådanne for kamre mens lukafferne var små rum opbygget med sejldugsvægge, hvor junior officerer og håndværkere boede.

Porehammeren er udformet med en spids, stump ende og anvendes til at slå skibspigeret helt i bund, når det er undersænket og den almindelig hammer ikke længere kan nå. Navnet kommer af, at hammeren slår spigeret ned i en pore, et hul eller en fordybning.

Filmen har en varighed på 11:30 minutter og ligger i 4K resolution 3840x2160 pixel. Filmen om wiresplejsning og master kan ses på maritimehaandvaerksfilm.dk og på [YouTube](https://www.youtube.com/).

PRODUCERET AF Chroma Film ApS: chroma.dk

Projektet er udviklet i samarbejde med Søfart og Maritime Håndværk under Nationalmuseet. Se [Facebook](https://www.facebook.com/).

En tomme er lig 25,6 mm og måleenheden stammer selvfølgelig fra hånden tommel, der omtrent har denne bredde. Der går 12 tommer på en fod, som er 31,4 cm og der går to fod på en alen, som altså er 62,8 cm.

Bjælkebugten er den krumning, som dækket har, for at vand kan løbe fra midten og ud til siderne og overbord.

Storlugen er, som navnet siger, den største af skibets luger og ligger midt på skibet. Agten for denne kan findes agterlugen og foran forlugen. En trimluge er en lille luge eller mandehul, som giver mandskabet adgang til selve lastrummet uden at benytte den store lasteluge. Herved kan de stuve lasten helt op under dæk forude uden at blive lukket inde.

Surringsbom. At surre betyder at fastgøre et emne med flere omgange af et reb. Udtrykket er her anvendt for at forklare, at den langsgående bom fastgør presenning og lugedæksler til lugen.

PRIMÆRE KILDER TIL FILM OG FAKTAARK

jmarcussen.dk/maritim/ordbog/index.php

ts-skib.dk

ring-andersen.dk

skibsbevaringsfonden.dk

asiaq.dk/splejsning.htm

pernielsen.eu/mineskibe/jolleskole/praktisk/praktiskoemandskab.htm

Samt: "Haandbog i Praktisk Sømandsskab" af Jens Kusk Jensen

FILMEN ER PRODUCERET MED ØKONOMISK STØTTE FRA

A.P. Møller Fonden, Lauritzen Fonden, D/S Orient's Fond,
Codan Fonden samt af Børne- og Undervisningsministeriet.